

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tyrocinium Artis Oratoriæ Sacræ Et Profanæ

Moine, Joseph

Solodori, 1714

6. De Narratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68834)

CAPUT VI.

De Narratione.

Narratio.

I. **Q**uid est Narratio? Resp. Est rerum gestarum, vel quasi gestarum, expositio. Dico *Rerum gestarum*, ut hæc definitio conveniat narrationibus veris; *quasi gestarum*, ut includantur etiam fabulosæ. Aliàs verò Narratio oratoria, propriè dicta, definitur à Cic. de Partit. n. 31. *Est rerum explicatio, & quedam quasi sedes ac fundamentum constituenda fidei.* Sed hæc est propria Generi Judiciali, in quo post Exordium res, de qua agitur, ut gesta est, narratur; aut aliter refertur, si ab adversario malè recensita sit. In hac rei expositione deinceps Status, Partitio, & Argumenta fundantur. Quoniam verò de hoc Genere agendum non videtur, aptior ad meum intentum est prior definitio, quæ convenit Narrationibus, in Deliberativo & Exornativo passim inferi solitis. Circa has tamen facer Orator caveat, ne rumores & parùm confirmata in publico enarret, ne, si postea falsa fuisse deprehendantur, suam authoritatem perdat. Similiter abstineat in concione sacra à facetiis, intempestivis fabulis, argutiis, & rerum inutilium aut ridicularum narratione, quæ nescio concionémne an concionatorem faciant contemptibiliorem prudentibus, dum vulgus ridet.

II. Quotu-

II. Quotuplex est Narratio? Resp. Ea, *Vera* & *fabulosa*, quam mihi declarandam sumpsi, est duplex. *Vera*, qua res aliqua verè gesta exponitur: & *Fabulosa*, qua interdum recensentur Apologi. Horum aliqui sunt *Rationales*, seu *Parabolæ*, quibus fingimus aliquid inter homines actum. Alii *Morales*, qui morem bestiarum exprimunt ad informandos hominum mores, per doctrinam moralem, ex hac fabula eruendam. Alii denique *mixti*, qui ex *Rationali* & *Morali* coalescunt. Abstineo ab exemplis, quæ in Candidato Rhetor. videri possunt. Quando tali fabula seu apologo utimur, semper ejus sensus moralis debet explicari, & semper decori ratio habenda est.

III. Ad quid prodest Narratio fabulosa? Resp. Si interdum assumatur, *Oblectat* auditores. *Docet* per veritates, sub hoc cortice fabuloso latentes, & quandoque illas hoc medio meliùs imprimit, quàm si nudè ac apertè obtruderentur. Denique non rarò *Movet*, sicut tali fabula, prudenter adductâ, Menenius Agrippa populum Rom. olim commovit.

IV. Quas dotes debet habere qualiscunq; Narratio? Resp. Quatuor. Brevitatem, Perpicuitatem, Probabilitatem, & Suavitatem.

V. Quid efficit *Brevem*? Resp. I. Si omitantur verba superflua, & inanis garrulitas Adjunctorum non necessariorum. 2. Si non di-

dicantur, nisi quæ strictè necessaria sunt ad propositum, ut adeò, si historia plures partes & eventus habet, omittantur ii, qui nihil vel parùm conferunt ad rem nostram. 3. Si res una semel tantùm dicatur. 4. Si adhibeantur verba simplicia. 5. Si refecentur inutiles digressiones. 6. Universim verò longiores historiæ, quæ satis magnam orationis partem infumerent, à peritis Oratoribus non admittuntur.

Perspicua, VI. Quo pacto fit *Perspicua*? Resp. 1. Si utamur verbis usitatis, notis, & rem bene exprimentibus. 2. Si servetur ordo temporis, quo res gesta est. 3. Si, quando necesse est plura nomina propria, præsertim verò similia, citare, addatur explicatio: v. g. Drusus Tiberii frater; Drusus Tib. fil. Drusus Germanici fil. Tiberii ex fratre pronepos. 4. Si fiant breves sensus. 5. Si sensus non crebriùs interfecentur parenthesi, vel relativis. 6. Si tollatur ambiguitas dictionis, ut: Ajunt, Milonem occidisse Clodium. Uter alterum occidit? 7. Si res non altiùs reperatur velut ab ovo, nec inutiles periphrases adjungantur.

Probabilis. VII. Quid facit *Probabilem*? Resp. 1. Si factis non fabulosis addatur autoritas fide digni, qui rem vidit, vel audivit ex fide dignis; res fabulosa verò ita referatur, ut hoc modo contingere potuisset, aut contigisset, si v. g. animalia ratione & loquelâ uterentur.

tur. 2. Si non afferatur, quod non sit verisimile respectu vel personæ, vel loci, vel temporis, ut fœminam solam fugâsse turmam equitum armatorum, &c. 3. Si non referantur pro certis aliqua prodigia, apparitiones, & similia, quæ ab Ecclesia non sunt approbata: horum enim, uti sæpe non est necessitas, ita non cuivis statim certa veritas. 4. Si rei dubiæ aut suspectæ addantur adjuncta & causæ, quæ possint credibilem reddere. 5. Si simpliciter & sine fūco res recensentur.

VIII. Quid confert *Suavitatem*? Resp. I. Si verba elegantia, nitida, numerosa sumantur. 2. Si non narretur historicè, sed cum ornatu oratorio, imixtis Figuris, Suspensione, Communicatione, Hypotyposi, Ethopæia, Prosopopœia, & aliis. Si inferantur Colloquia, Exclamations, Admirations, Exitus inopinati, Affectus animorum. 3. Si variatio styli adhibeatur, modò tenuioris, modò amplioris, prout res tenuis vel ampla occurrit. 4. Si atrociam invidiosè, tristitia miserabiliter, læta jucundè, &c. referantur. Plenus exemplis est Cicero, cujus Narrationes Selectæ in uno libello editæ habentur. 5. Sunt etiam modi quidam narrandi oratoribus familiares, dum in colloquiis sibi mutuò respondentium verba variant: Inquit, ait, dicit, respondet, reponit, refert, subjungit, subdit, cui alter, tum pater

Suavis.

pater

pater, reddit filius, ad hæc pater, rursus filius, &c. Insuper usurpant tempus præsens pro præterito. Iterum congerunt infinitivos, subaudito per synecdochen aliquo Verbo, quod ex reliquis facile conii-
citur. Ut: his auditis mater flere, lamentari, superùm hominùmque fidem implorare. Subauditur: *cæpit*. Denique coacervant plures sententias aut plura participia sine conjunctione.

CAPUT VII.

De Confirmatione & Confutatione.

Confirmatio. I. **Q**uid est *Confirmatio*? Resp. Est illa pars orationis, in qua ordine afferuntur & dilatantur argumenta, ad movendum intellectum inventa. Unde verò talia argumenta inveniantur, quonam ordine disponantur, qua ratione dilatentur, jam dictum est. Quare non est, quod hic superaddatur, nisi monitum illud Lud. Granat. L. I. Rhet. c. 7. ut sacerOrator conetur plenus zelo divinæ gloriæ & salutis alienæ ita suas orationes instituire, ut profint, non ut ipse in iisdem laudetur. *Hæc mens, inquit l. c. hic affectus, hoc flagrantissimum divina gloriæ & humana salutis desiderium præcipuus hujus artificii magister est, dicenti pane omnia præstat, docet negligere*